

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

5. Afferuntur alia argumenta & solutiones Recentiorum contra doctrinam
præcedentem.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

obiectum denominari cognitum a cognitione etiā præterita, & abfenti. Ex quā doctrina facile respon- detur ad objectionē, quod hæc denominatio Chri- sti sub speciebus non potest provenire a speciebus abfentibus, sicut nec denominatio albi ab albedine abfenti, quia est denominatio reduplicans supra formam præsentem, & ideo in cælo nō dicitur esse Eucharistia, nec Christus sub speciebus; at verò de- nominatio specierum consecratarum potest proue- nire a verbis præteritis, sicut denominatio obiecti cogniti a cognitione præterita, quia solum signifi- cat, species illas esse, super quas prolata sunt verba consecrationis, ad quam denominationem satis cō- stat, non requiri actualem præsentiam verborum.

Vergebis adhuc; in aliis sacramentis tam forma, quam materia importatur in recto; baptisimus enim est ablutio, & verba, & sic de aliis, vt dictum est su- præ; ergo in Eucharistia tam forma, quam materia debent importari in recto; & per consequens etiam- si nunc datur corpus Christi sub speciebus, si tamen modò non dantur verba, non dabitur modò simpli- citer sacramentum Eucharistia. Respondeo negan- do primam consequentiam; nam licet in aliis sacra- mentis sit vera doctrina tradita, in Eucharistia ta- men patitur exceptionem: nec enim Eucharistia supponitur in recto pro forma. Ratio autem huius exceptionis & differentie desumenda est ex princi- piis suprà traditis; quia illud importatur de conno- tato, quod significatur per modum alteri adiacen- tis, seu habiti ab alio. Ex quo fit, in Eucharistia ver- ba importari de connotato, non verò in aliis sacra- mentis; cum enim in aliis sacramentis materia proxima sit aliqua actio transiens, vt ablutio, vn- ctio, &c. non bene importaretur vt subiectum ver- borum, quia vna actio non bene concipitur vt sub- iectum alterius actionis, neque esset maior ratio de vna, quam de alia; at verò in Eucharistia materia proxima est res permanens, & ideo aptius significa- tur vt accipiens, & habens denominationē a verbis transuentibus; quæ ratio sufficiens fuit ad diversi- modè vtiendum nominibus Sacramentorum; ita vt per alia aq̃ in recto significaretur materia, & for- ma; per Eucharistiam verò significaretur corpus Christi sub speciebus consecratis, importando ipsa verba consecrationis solum de connotato.

SECTIO V.

*Afferuntur alia argumenta, & Solutiones
Recentiorum contra doctrinam
precedentem.*

63. **S**ententiam nostram *señione precedentis* traditam impugnare aliqui, & argumenta à nobis allata soluere conati sunt, quorum solutiones, & argu- menta in præfenti breuiter examinabimus. Dicunt igitur, probari clarè nostris argumentis hoc sacra- mentum in esse etiam permanenti non includere solas species, & corpus Christi, sed aliquo etiā modo verba tamquam formam, & per quæ fiat signum cōplete sensibile. Addunt tamen, hæc nō esse verba ipsa realia præterita, quia postea existit, & perseue- rat sacramentum; cum autem sacramentū sit quod- dam totum, debent permanere omnes eius partes: non permanent autem verba præterita; debet ergo aliquid subrogari pro illis, videlicet verba ipsa mō- raliter, seu virtualiter permanentia: hanc verò mō- ralem permanentiam dicunt esse carentiam reuo- cationis verborum: nam quantumcunque præcessis- sent verba Christi, si tamen postea fuissent reuoca- ta, non ampliùs significaretur corpus Christi præ-

sens sub speciebus: nunc ergo per ipsam negatio- nem reuocationis intelliguntur moraliter perseue- rare verba; & hæc negatio reuocationis, cum sit ali- quid præsens, potest constituere sacramentum præ- sens, quod non possent facere verba merè præterita.

Hic modus dicendi impugnari facile potest; pri- mò, ad hominem; quia ideo nolunt ipsi, verba præ- terita esse formam intrinsecam huius sacramenti, prout hoc sacramentum est; quia post consecratio- nem (inquiunt) perseuerat sacramentum, & non per- seuerant verba; ergo aliquid aliud debet esse forma, scilicet negatio reuocationis, quæ negatio nunc est, & ideo nunc etiam est sacramentum; hoc autem argu- mentum probatur ad hominem esse inefficax, quia sacramentum Eucharistia est verè, & realiter in pyxide, quamdiu ibi conseruatur; & tamen negatio reuocationis verborum non est in pyxide, ibi enim solum est negatio reuocationis ibi existentis: po- tuit tamen esse reuocatio absque eo, quod esset ibi; ergo sicut potest ibi esse verè, & realiter sacra- mentum absque eo, quod ibi sit negatio reuocationis, à qua formaliter constituitur in ratione sacramenti: sic etiam poterit nunc esse verè, & realiter sacra- mentum absque eo, quod nunc sint verba, quæ sunt forma intrinseca sacramenti prout sacramentum est, neque enim minùs repugnat existere hic ali- quid absque suo constitutiuo intrinseco, quàm ex- sistere nunc absque illo; nec potest vlla verisimilis ratio discriminis assignari. Hoc idem argumentum fieri potest loquendo de significatione, seu de insti- tutione, aut potestate ad significandum, per quam constituitur sacramentum in ratione signi: nam hæc est forma constituens sacramentum in ratione sacramenti, & significatiui, & tamen hæc non est in pyxide, vbi sunt species consecrata; ergo potest esse sacramentum ibi, vbi non est forma constitutiva illius in ratione sacramenti.

Secundò, & à priori impugnatur, quia quantum- cunque ponatur pro forma illa negatio reuocatio- nis verborum, non potest vitari, quin recurratur ad ipsamet verba præterita, tamquam ad constitui- uum saltem partiale: nam negatio præcisa reuoca- tionis verborum secundum se non sufficit ad deno- minandum sacramentum illud completè. Ponamus enim, quod Deus constitueret corpus Christi sub speciebus panis absque vllis verbis consecrationis, tunc quidem essent species continentes corpus Christi, atque esset etiam negatio reuocationis verborum, nulla enim esset facta verborum reuoca- tio, & tamen non esset idem sacramentum, quod modò est in ratione sacramenti, nec illa negatio re- uocationis tunc constitueret, cum nulla præcessis- sent verba, quæ possent reuocari; ergo negatio præ- cisa reuocationis non constituit nunc, sed debent intelligi etiam verba præterita.

Dices, illa non esset tunc eadem negatio reuoca- tionis quæ nunc est, quia nunc est negatio reuoca- tionis verborum prolatorum, tunc autem esset so- lum verborum possibilium. Sed contrà, quia nega- tio reuocationis verborum prolatorum supra illam aliam negationem solum addit verba illa fuisse prolata, per hoc enim præcisè, quod verba illa sint prolata, iam eadem negatio eiudem prorsus reuo- cationis intelligitur negatio reuocationis verbo- rum prolatorum, nec per hoc, quod verba sint pro- lata, intelligitur noua negatio, quæ alias non fuisset, quia etiam si non fuissent prolata, essent omnes prorsus negationes, quæ nunc sunt; negatio enim tamdiu est, quamdiu non est res, cuius est negatio: cum ergo tunc non essent reuocationes verborum, tunc etiam essent negationes omnes reuocatio- num

65.

*Hic modus
dicendi primò
impugnatur.*

66.

*Secundò ite-
rò
pugnatur à
priori.*

67.

*Instantia.
Solutio.*

num possibile; & per consequens hæc eadem negatio, quæ nunc est, esset tunc, licet tunc non diceretur negatio reuocationis verborum præteritorum, sicut nunc dicitur: hoc enim solum addit, vt dixi, verba fuisse prolata, atque ad hæc denominationem dandam negationis reuocationis verborum præteritorum, debet intrare ipsa verba præterita, quia non esse reuocata verba præterita, dicit intrinsecè duo, videlicet, verba fuisse prolata, & non esse postea reuocata; hoc secundum habetur formaliter à negatione; illud primum habetur formaliter à prolotione præterita verborum, vt constat.

Instantia.

Dices, formâ Eucharistiæ in esse permanenti non esse verba præterita, sed negationem reuocationis non solam secundum se, sed cum respectu quodam ad verba præterita, vt præterita. Sed contra, quia hic respectus vel est aliquid negatiuum, vel positiuum. Si est negatiuus, fuisset eodè modo, licet non fuissent prolata verba, quia tunc essent omnes negationes, quæ nunc sunt, nec potuit tunc deesse aliquid negatiuum, nisi per positionem alicuius positiui, quod tunc esset. Supponimus autem, nihil positiuum tunc fore, quod nunc non sit. Si vero hic respectus dicatur positiuus, non potest esse aliud præter ipsa verba præterita: non enim est modus positiuus inherens ipsi negationi reuocationis, vt constat.

Diluitur.

Respondet.

68. Dices, hunc respectum esse aliquid positiuum, non physicum, sed morale fundatum in prolotione præterita verborum, & negatione subsequenti reuocationis. Sed contra; primò, quia hoc iam est recurrere re ipsa ad verba præterita, vt componentia intrinseca: nam ens morale re ipsa resoluitur in aliqua entia physica, ex quibus resultat; quæ dant fundamentum, vt nos possumus dicere, esse moraliter, seu æquiualeat morale alicui enti, quod physicè non datur; sed re vera, physicè loquendo, nihil aliud est, nisi illa entitas physica. Vnde Deus, qui videt res, sicuti in se sunt, non videt, nec indicat de rebus per illa entia moralia, sed per entia physica, quæ in nobis fundant illos conceptus morales, ac per consequens Deus videbit, sacramentum Eucharistiæ, in quantum sacramentum est, constituit per species continentes corpus Christi, & per verba præterita, quæ nobis dant occasionem dicendi, resultare ibi respectum morale, quia verba præterita non reuocata æquiualeant respectui physico præteriti, qui nunc esset, in ordine ad significandum sufficienter præsentiam Christi sub speciebus; ergo re ipsa & physicè loquendo, sacramentum hoc vt sacramentum est, constituitur ex ipsis verbis præteritis, & non ex sola negatione reuocationis.

69. Secundo reijcitur hæc solutio, quia ante illum respectum morale, qui resultat, datur fundamentum proximum, & completum illius, nempe verba fuisse prolata, & non esse reuocata: possumus ergo loqui de speciebus panis, prout subsunt illi fundamento, absque eo, quod concipiamus aliquid morale; & quidem negati non potest, quod species panis, prout denominantur præcisè à verbis præteritis non reuocatis, significant sufficienter gratiam, & præsentiam corporis Christi; qui enim cognoscit species panis, super quas fuerunt prolata verba consecrationis, quæ non sunt reuocata, cognoscit, ibi esse Christum in nutrimentum spirituale fidelium; ergo species panis, prout subsunt illi denominationi à verbis præteritis non reuocatis, sunt verum sacramentum significans gratiam; omne enim quod est signum sensibile practicum gratiæ, &c. est verum sacramentum; sed vt sic non sunt aliud sacramentum, nisi Eucharistia; ergo ante illum respectum

moralem, & solum per denominationem à verbis ipsis præteritis intelligitur sufficienter constitui re ipsa sacramentum Eucharistiæ, nec potest vllò modo vitari, quod verba præterita intrent re ipsa ad dandam hanc denominationem.

70. Tertiò, principaliter impugnatur ille modus dicendi, quia præscindendo ab illa negatione reuocationis præteriti, habemus hoc sacramentum sufficienter constitutum in ratione significantis gratiam, & præsentiam corporis Christi: nam eo ipso, quod ego video species panis, super quas audiui verba consecrationis proferri à Sacerdote, venio sufficienter in notitiam corporis Christi latentis, licet nihil sciam de reuocatione: verba enim illa eo ipso, quod fuerunt dicta à Christo per se, vel per suum ministrum, afferunt secum immutabilitatem in obiecto, quod affirmant: si ergo affirmant, sub illis speciebus contineri corpus Christi, hoc mihi sufficit, vt sciam, nunc esse ibi corpus Christi.

Respondent, verba secundum se non affirmare, quod ibi sit corpus Christi postea, sed tunc solum, quando proferuntur: sunt enim verba de præteriti, atque ideo ex vi sua non affirmant obiectum pro tempore futuro: debeo ergo aliunde scire, illa verba non esse postea reuocata, vt sciam, adhuc perseuerare ibi corpus Christi.

Hæc responsio multipliciter impugnatur; primò, quia Ecclesia ex veritate verborum Christi, collegit præsentiam corporis eius sub speciebus, non solum quando proferuntur verba, sed etiam quando postea comeditur. Christus enim dixit: *Accipite, & comedite, hoc est corpus meum*; ergo affirmavit non solum pro tunc, sed pro tempore futuro, præsentiam sui corporis: alioquin inepta esset illa causalis: *comedite postea, quia nunc est corpus meum*; ergo fatendum est, Christum affirmasse præsentiam sui corporis permanentem sub illis speciebus, quamdiu non corrumpuntur.

Dixit aliquis, Christum quidem id affirmasse; quia id colligebatur ex verbis antecedentibus: *accipite, & comedite*; alios tamen Sacerdotes, qui verba illa præcedentia dicunt solum recitatiuè, & materialiter, non significare postea per illud, *est*, nisi præsentiam corporis Christi pro tunc, non pro tempore sequenti; quia propria significatio illius verbi non debet trahi ad aliud, nisi ex verbis adiunctis constet, vt constabat in sermone Christi.

Hæc tamen responsio difficilis est; primò, quia Christus dedit proculdubio Apostolis potestatem faciendi, quod ipse fecit, & affirmandi, quod ipse affirmavit, cum dixit: *hoc facite*; si ergo ipse per illa verba: *hoc est corpus meum*, affirmavit non solum præsentiam, sed permanentiam sui corporis, eandem permanentiam possunt alij Sacerdotes affirmare nomine Christi: alioquin non possunt facere quod ipse fecit; siquidem non possunt vi verborum alligare corpus Christi ad permanendum sub illis speciebus.

73. Secundo, si ex veritate verborum non colligitur permanentia corporis pro tempore sequenti, vnde ergo colligitur? Dicunt, hoc haberi ex traditione mera. Vereor tamen, ne hoc responsum alienum sit à mente Concilij Tridentini, in quo sessione 21. c. 3. ex veritate verborum colligitur præsentia corporis, & sanguinis Christi; præsentia, inquam, non illa metaphysica pro instanti, quo absoluntur verba, sed præsentia moralis, & permanens: ex illa enim præsentia, quam ex vi verborum esse dixerat, inferatur statim cap. 5. debere postea huic sacramento exhiberi cultum latræ. Nullum itaque (inquit) dubitandi Conc. Trid. locum relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Ecclesia

Ecclesia Catholica semper recepto latvia cultum huius sanctissimo sacramento in veneratione exhibeat. Vbi illa particula, inque, est nota illationis, quia ex presentia, quam dixerat esse ex vi verborum, infertur debitum adorationis latvia pro more in Ecclesia recepto. Hic autem mos non est adorandi in illo, instanti metaphysico, imo nemo unquam tunc adoratur, quis enim potest scire illud primum instans, ut tunc adoret? Sed adorant tempore sequenti post absolutam consecrationem; ergo ex veritate verborum colligitur presentia corporis Christi pro tempore etiam illo subsequenti; alioquin male probat Concilium ex presentia, quam dixerat esse ex vi verborum, debitum illius adorationis exhibenda, prout in Ecclesia exhibetur. Vnde postea Canone 4. ex eadem doctrina capitis tertij, quam in margine citat, infert, haereticos esse, qui dicunt corpus & sanguinem Christi non esse in hoc sacramento, nisi in usu, non autem ante, vel post. Supponit ergo non potuisse esse vera Sacerdotis verba, nisi corpus Christi permanentiter sit sub illis speciebus.

74. Dicitur autem hanc doctrinam, & illationem Concilium ex Patribus antiquis, qui omnes ex veritate verborum consecrationis, probant de facto dari nobis corpus Christi in Eucharistia. Basiliius in Questionibus compendio explicatis, questione 172. *Quali timore (inquit) aut quali certitudinis perfectione, aut quo affectu corporis, ac sanguinis Christi participes fitemur?* Respondet autem; *Timorem quidem docet nos Apostolus 1. Corinth. 11. dicens: Qui edit, ac bibit indignè, iudicium sibi ipse edit, ac bibit. Certitudinis autem perfectionem inducit fides verborum Domini, qui dixit: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem. Ecce ex veritate, & significatione verborum, ac ex potestate loquendi, ut Christus loquutus est, infert certitudinem presentiae corporis Christi.* Ambrosius de iniciandis cap. 9. tom. 4. sic ait: *Fortè dicat: aliud video; quomodo tui mihi asseris, quod Christi corpus accipiam?* Et hoc nobis adhuc superest, ut probemus. Et, post alia exempla adducta, affert tandem probationem ex verbis consecrationis: *Sacramentum istud, quod accipit, Christi sermone conficitur. Ipse clamat Dominus Iesus: hoc est corpus meum. Ante benedictionem verborum celestium speciei nominantur, post consecrationem corpus Christi significatur. Ipse dicit, sanguinem summi: ante consecrationem aliud dicitur: post consecrationem sanguis nuncupatur. Et tu dicis: Amen; hoc est, verum est.* Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 4. mystag. sic ait: *Ne ergo consideres tanquam panem nudum, & vinum nudum: corpus enim est, & sanguis Christi, secundum ipsius Domini verba. Quamvis enim sensus hoc tibi suggerit, tamen fides te confirmet, ne ex gustu rem iudices, quin potius habeas ex fide pro certissimo, ita ut nulla subeat dubitatio, esse tibi donata corpus, & sanguinem.* Chrysostomus homil. 83. in Matthaeum: *Superet (inquit) & sensum, & rationem nostram, quæso ipsius, quod in omnibus, & præcipue in mysteriis faciamus, non illa, quæ ante nos iacent, solummodo aspicientes, sed verba quoque eius tenentes. Nam verbis eius defraudari non possumus: sensus verò noster deceptus facilissimus est: illa falsa esse non possunt, hic sæpius, atque sapius fallitur. Quoniam ergo ille dixit: hoc est corpus meum, nulla teneamur ambiguitate, sed credamus, & oculis intellectus id perspiciamus. Nihil enim sensibile traditum nobis à Christo, &c. Eodem modo loquuntur alij Patres probantes semper veritatem carnis Christi in cibo, quem manducamus, ex veritate verborum consecrationis: quod argumentum inutile omnino esset, si verba illa solum significant presentiam corporis Christi pro ultimo instanti prolationis*

verborum, ut ij Theologi volebant. Fatendum ergo est, verba illa affirmare presentiam corporis Christi permanentem, neque in alio sensu proferti à nobis, nisi in eo, in quo à Christo prolata sunt; qui certè significavit permanentiam pro tempore sequenti, dum species non corrumpentur.

Vnde tertio arguere possumus, quia si verba Sacerdotis non affirmant pro tempore sequenti, sed solum pro ultimo instanti prolationis; ergo negatio reuocationis verborum nihil profutur facit ad constitutionem huius sacramento: nam qui non reuocat id, quod dixit, non asserit aliud de nouo, sed ad summum confirmat illud ipsum, quod dixerat. Si ergo Christus per Sacerdotem affirmavit solum presentiam corporis sui pro ultimo instanti prolationis, & non pro tempore sequenti, postea non reuocando illa verba, censetur confirmare illud ipsum, scilicet, corpus suum fuisse præsens pro illo ultimo instanti prolationis verborum. Sicut si ego dico tibi, nunc esse Petrum in foro, cras non reuocando hæc verba non censetur affirmare, quod adhuc perseueret in foro; ergo similiter, si Christus solum affirmat, tunc esse corpus suum sub iis speciebus, non censetur affirmare, quod postea sit, eo quod non reuocet verba præterita; ergo si negatio reuocationis postea constituit sacramentum, & significat presentiam pro tempore sequenti, fatendum est, verba præterita affirmasse illam presentiam pro tempore etiam sequenti. Vnde licet è contra ergo reuocassem, quod heri dixi de Peto heri existente in foro, non ideo nego, hodie esse in foro: ergo licet Christus reuocaret verba præterita, & illa solum affirmabant presentiam pro illo instanti, non ideo negaret presentiam hodiernam, cum ea obiecta sint omnino diuersa, & disparata.

Quarto impugnatur ad hominem illa responsio, quia si negatio hæc reuocationis presentis non habetur, nec colligitur ex verbis consecrationis, sed ex traditione; ergo hæc negatio reuocationis fit sensibilis per ipsam traditionem; atque ideo non sola negatio ipsa reuocationis, sed & traditio illa debet intrare ad componendum intrinsecè hoc sacramentum; illud enim, per quod formaliter fit sensibilis forma (quæ apud hos Theologos est negatio reuocationis), debet intrare ad constituendum intrinsecè hoc sacramentum in ratione signi sensibilis; debet ergo intrare traditio ipsa, per quam fit sensibilis, & cognoscitur negatio presentis reuocationis. Traditio autem illa est aliquid præteritum, ut constat, cum includat narrationem, & verba eorum, per quos ad nos peruenit illa notitia; ergo iam componis hoc sacramentum in esse permanenti ex aliqua parte præterita, nempe ex traditione illa; quod certè est inconueniens illud, propter quod vitandum nolebas verba præterita intrare ad componendum intrinsecè hoc sacramentum, & tamen neque in tua sententia potest illud inconueniens omnino vitari.

Denique illud, quod ab illis Theologis supponitur, non posse Sacerdotem per illud verbum esse, affirmare presentiam corporis Christi permanentem pro tempore futuro, eo quod illa sit copula temporis presentis: falsum est, ut constat ex communi usu loquendi omnium hominum. Quando ego enim dico: *hæc medicina efficax est, & utilis; hic cibus dulcis est, &c.* non intendo solum affirmare efficaciam pro hoc instanti, vel dulcedinem, sed habitualement, & permanentem; alioquin frustra hoc dicerem ad persuadendum usum illius medicinae, vel cibi, cum usus non posset esse pro hoc instanti,

75. *Tertio impugnat illa responsio.*

76. *Quarto impugnat.*

77. *Quod supponitur ab illis esse falsum, ut constat ex communi usu loquendi.*

stanti. Et quidem ipsimet aduersarij fatentur, Christum in cœna per illud verbum, *est*, significasse præsentiam sui corporis, non solum pro illo instanti ultimo prolotionis, sed etiam pro tempore sequenti; ne cogantur dicere ineptam fuisse illam causalem: *Bibite ex eo omnes, hic est enim sanguis meus*, &c. propterea esset inepta, si solum affirmasset pro illo instanti prolotionis, ut supra vidimus. Ex hoc autem colligitur, illud verbū, *est*, non ita alligari ad instans præsens, ut non soleat etiam cōmuniter vsurpari, ad significandā præsentiam permanentē pro tempore sequenti. Cum ergo Christus ita loquutus fuerit, & dederit potestatem Apostolis faciendi quod ipse fecit, & loquēdi, sicut ipse loquutus est, cōsequens est, quod alij etiam Sacerdotes vsurpare debeant verbum illud in eodem sensu, & cū eadem significatio-
ne præsentia permanentis pro tempore sequenti.

78.
Ad fundamen-
tum eorum
principale id
respondetur.

Sacramentum
istud constat
ex partibus
partim præ-
teritis, partim
præsentibus.

Ad fundamentum verò principale eorum Do-
ctorum iam supra responsum est; fatemur enim, non
posse manere concretum aliquod adæquatē, ut tale
concretum est, nisi maneant omnes eius partes, ne-
gamus tamen, post verba consecrationis perseverare
totum concretum sacramenti adæquatē; constat
enim ex partibus partim præteritis, partim præ-
sentibus, atque ideo non est mirum, si non possit to-
tum concretum manere: manet tamen verè sacra-
mentum, quia hoc non dicit in recto omnes partes,
ut diximus. Et quidem mirum est, quod illi Theo-
logi admittunt, *album*, licet sit nomen significans
concretum, posse tamen accipi pro solo subiecto in
recto, & albedine in obliquo, & domum antiquam,
vel obiectum cognitum eodem modo posse signifi-
care domum, vel obiectum solum in recto, antiqui-
tatem verò, vel cognitionem in obliquo, licet hæc
sint formæ denominantes; & aliunde negent,
posse eodem modo accipi sacramentum, ita ut so-
lum significet vnum in recto, & formam in obli-
quo. Sicut enim nunc est verè, & propriè domus an-
tiqua, licet non sit nunc adæquatē ut antiqua, nec
secundum totum, quod includit, ut antiqua: sic ma-
net nunc sacramentum, non tamen adæquatē se-
cundum omnia, quæ includit ut sacramentum.
Quod aduersarij fateri debent de ipsa institutione,
seu vi ad significandum, quæ quidem est forma sa-
cramenti, ut sacramentum est, & tamen non est ibi
in sacratio, ubi est sacramentum.

79.
Arguunt pri-
mò cœna nos.

Respondetur.
Hoc sacramen-
tum reduplica-
tiue ut sa-
cramentum
adæquatē est,
est quoddam
totum, specifica-
tiue autem
est pars so-
lū, hoc est
rectum illius.

Arguunt primò, quia sacramentum est quoddam
totum, ut constat ex communi omnium conceptu:
totum autem non manet sine suis partibus; ergo si
verba sunt pars, non manebit sacramentum trans-
actis verbis. Respondetur alia sacramenta, quæ con-
sistunt in vsu, esse concreta quædam, cum dicant in
recto materiam, & formam, ut dixi in tractatu de
sacramentis. Sacramentum verò Eucharistiæ redupli-
cative acceptum ut sacramentum adæquatē est,
est quoddam totum ex materia, & forma: specifica-
tiue autem non est quoddam totum, sed vna pars
totius, quæ sola est rectum illius: sicut album redupli-
cative est totum accidentale, specificative autem
non est totum, sed rectum totius.

80.
Arguunt se-
cundò
Respondetur.

Arguunt secundò, verba per nos sunt pars intrin-
seca sacramenti; sed nihil potest existere sine suis
partibus; ergo, transactis verbis, non manet sacra-
mentum Eucharistiæ. Respondetur, verba esse par-
tem intrinsecam sacramenti reduplicative sumpti,
ut est totum quoddam adæquatum, non verò esse
partem sacramenti specificative sumpti, id est, illius
recti, quod denominatur sacramentum à verbis
præteritis: quare hoc rectum sic denominatum, po-
test manere absque verbis actu existentibus.

81.
In dantiā.

Dices; ergo corpus Christi in altari manet quidem

specificatiue, quod fuit sacramentum, non tamen
manet ut sacramentum reduplicatiue; quod quidem
videtur absurdum; manet enim non qualiter est in
cælo, sed sacramentum. Respondetur, manere qui-
dem ibi corpus Christi sacramentatum, hoc est, sub
speciebus sacramentalibus, & secundum diuersum
modum essendi ab eo, quem habet in cælo, nempe
indivisibiliter, & ad modum rei spiritualis. Rursus
concedendum est, manere ibi totum sacramentum
Eucharistiæ: per hoc enim solum significatur, ma-
nere ibi totum, quod est in recto sacramentum Eu-
charistiæ, sicut manet nunc tota domus antiqua,
propter eandem rationem. Denique concedi etiam
potest, & debet, quod maneat ibi sub ratione sacra-
menti, seu propterea sacramentum est; per hoc enim
non significamus, quod maneat ibi secundum om-
nes partes, quas includit hoc sacramentum adæ-
quatē sumptum, quatenus adæquatē est tale, sed so-
lum quod non sit ibi præcisè, sicut est in cælo, sed
propterea requiritur ad hoc, ut exerceat munus sacra-
menti, quod est significare. Sacramentum quippe
est signum sensibile gratiæ, &c. corpus autem Chri-
sti secundum se non significat sensibilibus gratiam,
sed propterea percipitur per species meritis ergo dicitur
ibi esse ut sacramentum, ubi est sub speciebus,
per quas fit signum sensibile gratiæ; non quia cor-
pus Christi sub speciebus concurrat adæquatē, vel
fit signum adæquatum, ut adæquatum gratiæ: hoc
enim est falsum, sed quia fit saltem signum, & pro-
pterea ibi, habeat partialem virtutem, & actualitatem
ad significandum; quod sufficit, ut dicatur esse ibi
quatenus signum, & sacramentum reduplicatiue;
quia nomen signi, & sacramenti non solum dicitur
de signo totali, sed etiam de partiali: sic enim dicunt
Theologi, in sacramentis aliqua esse solum sacra-
mentum, aliqua rem, simul & sacramentum; iuxta
quam diuisionem dicunt, species panis esse sacra-
mentum solum, non quod ipsæ solæ habeant in se
totam rationem sacramenti totalis, sed quia ipsæ
habent vim partialem significandi corpus Christi,
& aliunde non significantur: ergo corpus Christi,
propterea sub speciebus, potest dici esse ibi, quatenus
sacramentum est, hoc est, quatenus significat gra-
tiam, licet non sit ibi quatenus sacramentum adæ-
quatē, id est quatenus dicit omnia, quæ concurrunt
ad significandum.

Arguunt tertio, si verba sunt pars intrinseca sa-
cramenti; ergo dant illi effectum formalem in ratio-
ne signi: sed quando iam non existunt, non possunt
dare vllum effectum formalem; ergo nunc sacra-
mentum non significat per verba præterita, sed so-
lum per aliquid præsens, & per consequens non
potest id, quod præterit, pertinere ad constitutio-
nem intrinsecam sacramenti. Respondetur verba,
sicut sunt pars intrinseca, dare effectum formalem
partialem in ratione signi, possumus autem loqui
vel de significatione actuali, vel de potentia signifi-
cativa. Si sermo sit de significatione actuali, hæc
quidem potest nunc poni, quando iam verba non
existunt; non enim provenit formaliter à verbis, sed
efficienter; quare verba præterita possunt nunc si-
gnificare, quia significare est mouere ex sui cogni-
tione ad cognitionem alterius rei; possunt autem
verba præterita per sui memoriam, & speciem,
quam reliquerunt, mouere nunc ad cognoscendum
corpus Christi ibi latens per modum cibi spiritua-
lis: atque adeo significatione actualis fit nunc à verbis
præteritis, & à speciebus præsentibus. Si verò sermo
sit de significatione in actu primo, seu de potestate
ad significandum: hæc quidem partim est in specie-
bus, & partim in verbis præteritis. Sicut autem sa-
cramentum

eramentum secundum totum, quod includit, potest partialiter componi ex verbis præteritis: sic potest componi potestas significatiua ex potestate partiali præterita existenti in verbis, quæ cum sit potestas remota, poterit nunc habere suum effectum significandi, mediante potestate proxima, quæ ab illa dimanauit, scilicet speciebus impressis, & memoria illorum verborum: quæ tamen species, & memoria non sufficiunt ad componendum sacramentum; quia ipsæ non sunt signum, cum non cognoscatur, sed sunt virtus signi præteriti ad ponendam significationem, per quam illud signum præteritum denominatur actu significans.

83. Omitto alia argumenta leuiora, quæ afferunt, quibus abundè satisfactum est *sectione præcedenti*. Adiungam tamen duo alia, quæ opponi possunt contra rationem potissimam, qua probauimus nostram sententiam. Primum est, quia si verba debent intrare ut pars ad componendum partialiter sacramentum, quatenus adæquatè est tale sacramentum, eo quod species secundum se non significant sufficenter, nisi prout denominantur à verbis præteritis: ideoque diximus, etiam carentiam reuocationis secundum se non sufficere, quia neque hæc significat sufficenter, nisi re ipsa præcellerint verba; sequitur nec ipsa verba secundum se sufficere, nisi intelligamus etiam carentiam reuocationis sequentis; nam quantumcumque præcellerint verba, si postea reuocata fuissent à Christo, non significabunt; ergo nunc significant, quatenus dicta fuerunt, & postea non sunt reuocata, & per consequens ipsa carentia subsequens reuocationis debet intrare, ut forma saltem partialis; vnde non sola verba erunt forma, sed verba, & carentia reuocationis sequentis; vnde fieri etiam videtur, quod successiue varietur forma, huius sacramenti permanentis, quia successiue ponitur noua carentia reuocationis verborum.

84. Huic argumento tripliciter possumus respondere; primò, concedendo, quod in esse permanenti non sola verba præterita, sed etiam negatio subsequens reuocationis intrat ut forma ad componendum sacramentum secundum eius esse adæquatè. Ex hoc autem non fit, dari aliam formam præter verba, aut successiue variari formam; quia illa carentia reuocationis est, quasi perseverantia moralis eorumdem verborum: perseverantia autem verborum non computatur pro forma diuersa à verbis, sed ipsa verba præterita cum perseverantia morali subsequenti faciunt vnā, & eandem formam requisitam ad significandum pro tempore sequenti. Vnde licet physicè varietur aliquo modo forma per maiorem, & nouam perseverantiam, quam recipit; moraliter tamen non censetur variari, nisi secundum durationem; quia sicut eadem materia perseverans per nouam durationem est semper eadem materia; sic forma præterita perseverans per nouam durationem moralem, quæ est noua carentia reuocationis, censetur semper eadem forma.

85. Secundò respondere possumus, sola verba esse formam, negationem vero reuocationis esse solam conditionem ad hoc, ut verba præterita significant nunc in actu secundo, forma enim est illa, quæ significat; verba autem præterita sunt, quæ significant, id est, faciunt venire in cognitionem obiecti; negatio vero reuocationis non significat, sed remouet impedimentum prohibens significationem verborum præteritorum: sicut si quis concedit facultatem alicui aliquid faciendi, quando ipse non reuocauerit, certè concessio præterita est sola, quæ dat facultatem; negatio vero reuocationis est remouens prohibens; quare licet non sit libera, sed ne-

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

cessaria ratione somni, amentie, &c. facultas prima perseverat: sic negatio reuocationis verborum propriè non significat; per illam enim non loquitur, qui prius verba protulerat, nec confirmat de nouo, quod dixit, sed solum non destruit verba præterita; quare sicut qui non occidit Petrum, non dicitur propriè causa vitæ ipsius: sic qui non destruit verba posita, non dicitur propriè ea conseruare, aut per illa loqui, & per consequens nec aliquid significare; vnde illa negatio reuocationis, licet requiratur, & dato quod intrinsecè requiratur, non tamen est forma significans, sed conditio, ut forma præterita non impediatur à significatione actuali.

Dixi, dato, quod illa negatio reuocationis requiratur, & requiratur intrinsecè; quia in rigore loquendo, ad intelligendam veritatem, & significationem infallibilem verborum præteritorum non est necessarium concipere, non fuisse reuocata ea verba; nam eo ipso, quod concipimus, fuisse dicta à Christo, vel à Sacerdote nomine Christi, & potestate ab ipso tradita, etiam si nihil aliud intelligamus, iam intelligimus, esse vera, & per consequens irreuocabilia. Suppono enim, sensum illorum verborum non fuisse, corpus Christi contineri sub illis accidentibus pro eo solum instanti vel tempore, sed contineri permanenter, quamdiu accidentia non corrumpuntur. Cum ergo verba Christi debeant habere veritatem infallibilem, consequens est, ut eo ipso, quod scio, prolata esse ea verba à Christo, cognoscam, nunc etiam contineri corpus Christi sub iis speciebus nondum corruptis; ergo verba præterita præcisè absque alia negatione reuocationis superaddita habent vim sufficientem ad significandam sensibilibiter vnā cum speciebus præsentiam corporis Christi, imò in rigore, non possum ego aliunde cognoscere ipsam negationem reuocationis, nisi ex verbis præteritis. Vnde enim scio ego, Christum non reuocasse illa verba, aut Sacerdotem, qui protulit ea non reuocasse, nisi quia scio, verba illa prolata esse à Christo, vel eius nomine, atque ideo debere esse irreuocabilia? Vnde de primo ad vltimum tota hæc significatio sensibilibis reduci debeat ad species, & verba præterita.

Secundum argumentum fieri potest retorquendo rationem à nobis adductam; quæ si aliquid probat, videtur etiam probare, debere intrare ad componendum intrinsecè hoc sacramentum Eucharistiæ substantiam panis, & vini, non ut præsentem, sed ut præteritam, saltem in obliquo: nam si miraculosè præcessissent species panis absque substantia panis, & super illam proferrentur verba consecrationis, non consecrarentur; quia Christus voluit, non consecrari, nisi per conuersionem panis in corpus, & vini in sanguinem suum; ergo hoc sacramentum, ut tale est adæquatè, non solum includit species præsentem, sed etiam fuisse panem, & vinum sub illis speciebus, quando consecrabantur, & ante vltimum instans prolotionis verborum.

Respondeo, negando sequelam. Ratio autem discriminis desumi debet ex iis, quæ notauimus in tract. de sacramentis in communi *disp. 2. sect. 7.* vbi dixi, illa sola debere intrare ad componendum intrinsecè sacramentum, quæ componunt illud vel in ratione causæ gratiæ, vel in ratione signi sensibilibiter significantis; hæc enim est tota essentia sacramenti, ut sacramentum est, scilicet esse signum sensibile causatum gratiæ. Et quidem verba consecrationis siue concurrant mouendo partialiter Deum ad causandam gratiam, siue non moueant, requiruntur rationem ad sensibilibiter significandum, ut vidimus; quia

R

species

86.

Tertio respondetur, non esse necesse concipere verba non fuisse reuocata, ut intelligatur significatione.

87.

Secundum argumentum.

88.

Respondetur, illa tantum debent intrare ad componendum sacramentum intrinsecè, quæ componunt illud in ratione causæ gratiæ, vel in ratione signi sensibilibiter significantis.

species secundum se non significant sufficienter sensibiliter gratiam absque verbis; ideo verba præterita intrare debent ad componendum intrinsecè hoc sacramentum. At verò substantia præterita panis, & vini nec intrat ad causandum gratiam, potest enim gratia sufficienter causari à corpore Christi, & speciebus præsentibus, quæ componunt cibum, qui comeditur, absque eo, quod causetur à substantia panis, & vini præterita: sed neque intrat ad constituendum hoc sacramentum in ratione signi sensibilis; nam substantia secundum se non est sensibilis, nec sentitur, nisi per sua accidentia; ergo tota sensibilitas panis reducitur ultimò ad species panis, atque ideo substantia proptèr distincta à speciebus, non facit hoc sacramentum esse signum sensibile. Requiritur ergo illa substantia, tamquam aliquid ex vi præsentis institutionis essentialiter requisitum ad hoc ut ponatur corpus Christi sub speciebus, & sine quo non poneretur, nec fieret sacramentum: non tamen requiritur, ut aliquid constituens intrinsecè ipsum sacramentum. Ad argumentum itaque dicimus, quod in illo casu miraculoso species non consecrarentur, nec daretur Eucharistia; deficeret autem sacramentum intrinsecè, & immediatè ex defectu alicuius intrinseci, scilicet corporis Christi existentis sub speciebus; extrinsecè autem, & mediatè ex defectu extrinsecò substantiæ panis, quæ ex lege Dei requiritur ad ponendum hoc sacramentum.

Requiritur illa substantia panis essentialiter ex vi præsentis institutionis ad hoc ut ponatur corpus Christi sub speciebus. Ad argumentum ergo respondetur.

89. Inferitur quid dicendum sit de intentione consecrantis.

Hinc infero, quid dicendum sit de intentione sacerdotis consecrantis, an ea componat etiam intrinsecè hoc sacramentum; de quo diximus aliquid supra loco citato *disputatione illa 2. de sacramentis in communi*: & propter rationem ibi indicatam, congruentius videtur, eam intentionem, licet in aliis sacramentis componat intrinsecè sacramenta; in hoc tamen solum extrinsecè requiri ad ponendas partes intrinsecas sacramenti: nam ipsa intentio secundum se non constituit in ratione signi sensibilis, nec ipsa sentitur, nisi per verba; non ergo requiritur, ut constituens intrinsecè Eucharistiam in ratione signi sensibilis: neque etiam requiritur, ut constituens intrinsecè in ratione causantis gratiam; nam licet intentio illa constituat verba in ratione causæ ad ponendum corpus Christi sub speciebus, ut ibi diximus, non tamen constituit principium immediatum, à quo postea causatur gratia sacramentalis, quæ est propria causalitas sacramenti, ut sacramentum est; nulla ergo est necessitas componendi hoc sacramentum intrinsecè ex intentione præterita sacerdotis.

90. Maior difficultas est de potestate sacerdotis an includatur intrinsecè.

Maior difficultas esse posset de ipsa ordinatione, seu potestate sacerdotali ministri, an debeat intrare etiam ad componendum intrinsecè hoc sacramentum; nam ratio illa, quæ probat de verbis consecrationis, videtur etià probare de potestate Sacerdotalis; quia sicut species panis non significat sufficienter corpus Christi, nisi proptèr consecratæ, hoc est, proptèr sunt species, super quas prolata sūt verba consecrationis: sic neque ipsa verba id significant sufficienter, nisi proptèr intelliguntur esse verba sacerdotis rite ordinati; nam eadem verba dicta à laico non significant sufficienter corpus Christi; ergo ipsum sacerdotium ministri debet etiam intrare ut pars saltem in obliquo ad componendum intrinsecè hoc sacramentum ut tale est, vel si hoc non conceditur, non debet id de verbis præteritis concedi.

91.

Hoc argumentum probat mihi, non à solis verbis provenire totam sensibilitatem requisitam ad significandum sensibiliter, sed aliquid aliud debere addi, à quo sufficienter compleatur. Et quidem in aliis sacramentis, v.g. Pœnitentiæ, & Extremæ vn-

tionis negari non potest, quin saltem in obliquo illa potestas sacerdotalis ministri debeat intrare ad componendum intrinsecè sacramentum; nam manentibus omnibus aliis, nempe vnctione, verbis, &c. si desit sacerdotium in ministro, non consistit sacramentum; ergo illa omnia sola non componunt adequatè sacramentum; repugnat enim, ut alibi probabo, quod dentur omnia intrinseca componentia, & non detur illud totum: si ergo deest sacramentum, deest utique ex defectu alicuius intrinseci; nihil autem aliud deest, nisi potestas sacerdotalis in ministro; ergo hæc erat aliquid intrinsecum saltem in obliquo intrans ad componendum illud sacramentum. Quod etiam de sacramento Pœnitentiæ probari potest; imò in hoc non sola potestas Ordinis, sed, potestas etiam iurisdictionis videtur intrare propter eamdem rationem; nam hæc sola deficiente, & positis omnibus aliis, non datur sacramentum Pœnitentiæ validum. Habemus autem exemplum simile in materia Extremæ vnctionis, quæ debet esse oleum benedictum; negari autem non potest, quin ipsa benedictio olei præterita, quia Episcopus illud benedixit, debeat intrare saltem in obliquo ad componendum illud sacramentum; nam assignatur pro materia oleum benedictum, benedictio autem est forma constituens oleum in ratione olei benedicti; & per consequens in ratione materie legitimæ, & validæ. Sicut ergo forma aquæ constituit aquam in ratione materie validæ ad Baptismum, & ideo forma aquæ pertinet, ad materiam sacramenti Baptismi, sic benedictio pertinet ad materiam Extremæ vnctionis; quia constituit illam in ratione materie validæ, atque adeò debet intrare partialiter saltem in obliquo. Similiter ergo, cum forma absolutionis sint non quæcunque verba, sed verba Sacerdotis legitimi; illud, per quod ea verba constituuntur in ratione talium verborum, nempe potestas Ordinis, vel iurisdictionis, debet intrare partialiter saltem in obliquo ad componendum sacramentum validum. Potest autem illa conditio reduci magis ad personam ministri, quam ad formam. Eugenius enim in illo decreto Concilij Florentini dixit, sacramenta perfici materiâ, formâ, & ministro cum debita intentione, &c. ubi in persona ministri videtur includere omnia, quæ ex parte ministri requiruntur, inter quæ est potestas sacerdotalis ad prædicta sacramenta.

Ceterum licet in illis sacramentis ita concedendum sit, intrare potestatem sacerdotalem ad eorum compositionem saltem in obliquo: in sacramento tamen Eucharistiæ non videtur necessarium id concedere de ipsa potestate sacerdotali interna; quia in ipso non procedit eadem ratio; nam licet deficiente potestate sacerdotali, deficiat sacramentum, non tamen deficit immediatè ex solo defectu potestatis sacerdotalis, sed ex defectu immediato alicuius alterius rei intrinsecæ, nempe corporis Christi sub speciebus. In sacramento quidem Pœnitentiæ arguitur bene defectus ille potestatis esse aliquid intrinsecum, quia omnia alia intrinseca ponuntur, & non ponitur sacramentum, deficiente sola potestate: in Eucharistia verò id non procedit, quia, deficiente potestate, non ponuntur alia omnia intrinseca. Possumus ergo dicere, potestatem illam non esse intrinsecam sacramento, sed requisitam essentialiter ex vi præsentis institutionis, solum tamen extrinsecè, scilicet ut causam, sine qua verba non habent efficaciam ponendi sacramentum.

Dixi tamen, argumentum illud probare mihi, quod sensibilitas ipsa, quæ componit hoc sacramentum, non proveniat à solis verbis consecrationis, sed

Hæc potestas saltem in ratione manentibus omnibus aliis, nempe vnctione, verbis, &c. si desit sacerdotium in ministro, non consistit sacramentum; ergo illa omnia sola non componunt adequatè sacramentum; repugnat enim, ut alibi probabo, quod dentur omnia intrinseca componentia, & non detur illud totum: si ergo deest sacramentum, deest utique ex defectu alicuius intrinseci; nihil autem aliud deest, nisi potestas sacerdotalis in ministro; ergo hæc erat aliquid intrinsecum saltem in obliquo intrans ad componendum illud sacramentum.

91. Inferitur quid dicendum sit de intentione consecrantis.

90. Maior difficultas est de potestate sacerdotis an includatur intrinsecè.

94. Quæstio de potestate sacerdotis an includatur intrinsecè.

95. Ratio de potestate sacerdotis.

sed aliquid aliud addendum. Nam licet potestas sacerdotalis in se ipsa non componat intrinsecè hoc sacramentum, non videtur tamen posse negari, quòd potestas illa, vt sensibilibus significata intret in obliquo quo ad hoc sacramentum, propter argumentum supra positum: quia scilicet verba consecrationis sola non sufficiunt ex vi presentis institutionis ad significandum corpus Christi esse sub speciebus potestatis: nam eadem verba à laico prolata id non significant audientibus; aliquid ergo aliud requiritur, per quod compleantur in ratione signi sensibilibus significantis: hoc autem aliquid non potest esse potestas sacerdotalis in se ipsa; quia illa in se non est sensibilibus, nec per illam venimus in cognitionem Christi latentis sub speciebus: debet ergo esse potestas illa, non vt in se, sed vt exterius significata, quatenus scilicet hic homo exterius accipit talem potestatem; quod enim me facit venire in cognitionem corporis Christi existentis in hac hostia, & gratia per ipsam danda, sunt species panis, quas video, verba consecrationis quae audiui, vel quae noui esse prolata, & communicatio externa potestatis sacerdotalis huic facta: haec constituunt sufficienter Eucharistiam in ratione significantis sensibilibus gratiam; ergo haec, & non alia debent illam componere in ratione talis signi sensibilibus. Nam sicut dicebamus de intentione consecrantis, loco supra citato, illam non intrare secundum se, quia nec causat immediatè gratiam, sed ponit corpus Christi, à quo causatur gratia; nec significat sensibilibus, quia ipsa non sentitur immediatè, atque ideo non componit sacramentum hoc intrinsecè, nec in ratione signi sensibilibus, nec in ratione causantis gratiam: sic dicendum videtur de potestate interna sacerdotali, propter eandem rationem. Et sicut verba prout constituta ab intentione sunt forma, licet, deficiente intentione, non ponant corpus Christi sub speciebus: sic verba prout constituta à potestate sacerdotali sunt forma; deficiente tamen ea potestate, non ponunt corpus Christi ex defectu alicuius requisiti, quod est intrinsecum quidem verbis in ratione causae potentes ponere corpus Christi; est tamen intrinsecum & mediatum solum in ratione causandi gratiam, & nullo modo concurrat ad sensibilibus illam significandam, licet concurrat mediatè ad illam causandam modo explicato.

SECTIO VI.

Utrum actio transsubstantiativa pertineat intrinsecè ad hoc Sacramentum.

Actio transsubstantiativa nomine intelligimus in presenti actionem, qua ponitur corpus Christi sub speciebus loco panis, & ex vi cuius desinit esse substantia panis, de qua P. Suarez dicta disp. 42. sect. 1. in princ. pro comperto supponit, actionem, qua panis conuertitur in corpus Christi, non pertinere intrinsecè ad Eucharistiam, sed esse viam ad ipsam, ponendo corpus Christi sub speciebus: quare non est pars sacramenti, quia non est sensibilibus, sed indiuisibilis productio sacramenti.

Ego tamen non video, cur ita facile debeat omnino excludi illa actio à ratione intrinseca sacramenti. Ratio autem difficultatis haec est, quia sacramentum Eucharistiae, vt vidimus, includit corpus Christi, non vtutemque, sed vt contentum sub speciebus; ergo non solum ipsa species, sed etiam hoc, quod est corpus Christi, contineri sub speciebus, pertinet essentialiter ad constitutionem Eucharistiae; tunc sic arguuntur, contineri corpus Christi

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

sub speciebus, est denominatio proueniens, non quidem ab aliqua vnione vera, qua species informant corpus Christi, vt postea videbimus, sed ab vnione effectiua, qua Christus Dominus in genere causae efficientis sustentat accidentia panis, vt postea explicabitur: à qua etiam actione saltem partialiter dicitur corpus Christi subsistere illis accidentibus, & succedere loco panis sub illis; ergo ista debet intrinsecè pertinere ad cōceptum Eucharistiae, non solum vt via ad eius productionem, sed etiam vt vnio, vel quasi vnio corporis Christi cum accidentibus.

Fateor ergo, post transsubstantiationem factam manere Eucharistiam: ceterum adhuc manet actio, non quidem sub conceptu primae positionis, sed sub conceptu conseruationis corporis Christi sub illis accidentibus: quae quidem actio semper dat eandem denominationem, scilicet corpus Christi esse vnium, vel quasi vnium speciebus. Quare sicut ad conceptum hominis pertinet intrinsecè vnio materiae cum forma, licet non pertineat intrinsecè actio, qua fit eadem vnio: sic etiam in Eucharistia vnio corporis Christi cum speciebus pertinet intrinsecè ad conceptum sacramenti: cum hoc tamen discrimine, quòd in homine vnio producitur per actionem distinctam, vnde potest pertinere intrinsecè ad conceptum hominis vnio, quin pertineat actio; at verò in Eucharistia vnio, qua corpus Christi copulatur speciebus, non est terminus actionis, sed est saltem partialiter ipsamet actio Christi in accidentia; & ideo ipsamet actio debuit intrinsecè pertinere ad conceptum Eucharistiae.

Propter hanc ergo rationem, non video quomodo sit ita certum, quod supponit P. Suarez pro sua conclusione; & suspicor, attendisse ad hoc quamplures Theologos, qui dixerunt, actionem consecrationis pertinere intrinsecè ad hoc sacramentum; nam licet quidam eorum loquuti fuerint de verbis consecrationis, alij tamen videntur accipiendi de ipsa actione, qua ponitur immediatè corpus Christi sub speciebus, praesertim S. Thomas in 4. d. 8. q. 1. art. 1. in corp. quaestione. 1. quem sic intelligit Soto ibi q. unica, art. 1. & addit esse sententiam Marfilij ibi q. 1. art. 1. & q. 6. art. 2. Potest etiam afferri Durandus ibi q. 2. num. 5. Viguierius in Summa institut. cap. 16. §. 3. in principio, qui aperte dicunt, sanctificationem, seu consecrationem materiae constituere intrinsecè hoc sacramentum, & in hoc differre ab aliis, in quibus per consecrationem materiae non perficitur sacramentum; vbi verbum sanctificationis videtur non tam proprie competere verbis, quam actioni, qua ponitur corpus Christi sub speciebus: verba enim non tā sunt sanctificatio, quam sanctificans, seu causa efficiens sanctificationis: sanctificatio verò formalis est ipsa positio corporis Christi sub speciebus.

Nec video aliquam difficultatem, quae contra hunc dicendi modum sic explicatum obici possit. Nam illud, quod insinuat P. Suarez vbi supra, actionem illam esse viam ad sacramentum, parum vrget. Bene enim potest aliquid esse via ad aliquod compositum, & tamen pertinere intrinsecè ad eius quidditatem. Vnio enim est via, qua materia causat formam materialem iuxta probabilem Philosophorum sententiam; & est via, qua materia causat compositum, & tamen est de intrinseco conceptu compositi; & idem inuenies in aliis mille exemplis. Quod verò addit P. Suarez, illam actionem esse indiuisibilem, minus habet ponderis: nam etiam corpus Christi non sentitur per se in Eucharistia, sed per species, & tamen constituit intrinsecè sacramentum: cur ergo similiter nō dicemus, actionem illam sentiri per verba, & species, & vt sic posse pertinere intrinsecè

96. Post Eucharistiam primo factā, adhuc manet illa actio sub conceptu conseruationis.

97. Resoluitur ergo difficultas.

98. Nulla est difficultas qua contra hunc dicendi modum obijci possit.

Exemplo unionis.